

LITERATŪROS SĄRAŠAS MEDIJŲ IR INFORMACINIO RAŠTINGUMO TEMA

Medijų raštingumas apima gebėjimą naudotis spausdintinėmis, grafinėmis, garsinėmis, ekraninėmis medijomis. Medijų raštingumas suprantamas kaip:

- gebėjimas kritiškai vertinti medijų turinį;
- medijų vaidmens, funkcijų visuomenėje suvokimas;
- sąlygų, kuriomis medijos atlieka savo funkcijas, supratimas;
- gebėjimas naudotis medijomis saviraiškai;
- gebėjimas kurti turinį naudojantis medijomis.

Informacinio raštingumo (ang. information literacy) sąvoka apima gebėjimą identifikuoti, gauti, vertinti, atrinkti ir etiškai bei atsakingai naudoti reikalingą informaciją iš įvairių informacijos šaltinių. Naudotis medijų ir informacinėmis priemonėmis reikia įgūdžių, t. y. reikia turėti šios srities raštingumą.

Kas yra medijos ir kokia jų įtaka visuomenės gyvenimui, skaitykite pateiktose knygose ir straipsniuose.

KNYGOS, KURIAS GALITE UŽSISAKYTI/PASIIMTI BIBLIOTEKOJE

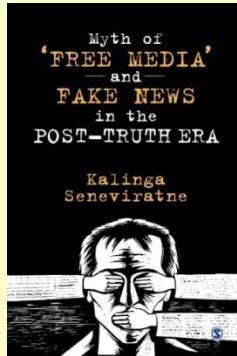
[Rob Brotherton. Bad news : why we fall for fake news](#) – Autorius gilinaisi į naujienų psichologiją, apžvelgdamas, kaip naujausi tyrimai gali padėti orientuotis šiame tiesos paieškų pasaulyje. Knyga atsako į vieną didžiausių amžiaus klausimų: kaip mes visi galime būti protingesni naujienų vartotojai?

[Vincas Grigas, Andrius Šuminas, Arūnas Gudiničius, Modestas Grigaliūnas Šiuolaikinės medijos ir informacija](#) – su knygoje dėstomomis idėjomis galėtų susipažinti visi norintieji būti sumaniais ir aktyviais informacijos vartotojais. Knyga taip pat gali būti aktuali kaip parankinė priemonė bibliotekininkams bei mokytojams, užsiimančiais medijų ir informacinio raštingumo gebėjimų ugdymu.

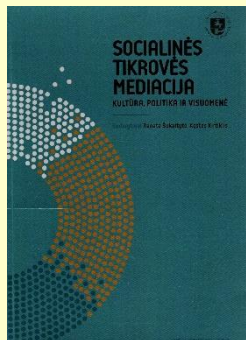
[Alan Rusbridger. News and how to use it : what to believe in a fake news world](#) – viskas gyvenime remiasi faktais. Visuomenė, kuri nežino, kas yra tiesa, negali egzistuoti. Be faktų negali būti vyriausybės ar įstatymo, mokslas ignoruojamas, pasitikėjimas išgaruoja, žmonės jaučiasi vis labiau susvetimėję nuo naujienų ir jas skelbiančių žmonių bei nepasitiki jomis. Atrodo, nebežinome, kaip ir kuo tikėti. Išgyvename „informacinio chaoso“ krizę. Ši knyga – šio gluminančio amžiaus žodynėlis. Nuo dirbtinio intelekto iki robotų, nuo klimato krizės iki netikrų naujienų, nuo „klikų“ iki trolių – čia yra galutinis vartotojo vadovas, kaip būti

informuotam ir atskirti tiesą.

[Kalinga Seneviratne. Myth of 'free media' and fake news in the post – truth era](#) – Knyga atskleidžia „netikrų naujienų“ isterijos istoriją ir „laisvos žiniasklaidos“ mitą potiesos pasaulio santvarkoje, pradedant nuo klausimo, ar tikrai buvo „tiesos“ era. Nagrinėjama, kaip žiniasklaida kovoja dėl aktualumo interneto amžiuje. Analizuojama, kaip per didelis žiniasklaidos komercializavimas ir naujienų pavertimas prekėmis pakeitė žurnalistiką visame pasaulyje.

[Ernesta Molotkienė. Naujųjų medijų etika](#) – knygoje pristatomas ir analizuojamas naujųjų medijų etikos diskursas, rekonstruojamos diskurso formavimosi prielaidos, raidos momentai, esminiai procesai ir teorijos.

[Renata Šukaitytė, Kęstas Kirtiklis. Socialinės tikrovės mediacija](#) – knyga apie tai, kad intensyvi informacijos produkcija ir jos cirkuliavimas globaliame tinkle radikaliai keičia pasaulio ir jame vykstančių procesų suvokimą, nes socialinė tikrovė tampa vis labiau medijuota ir transformuota.

[Odeta Žukauskienė. Vaizd\(ini\)ai ir jvaizdžiai: kas ir kaip mus kuria?](#) – Kritinė vaizdinės būties analizė skatina ieškoti atsakymų į klausimą – kaip keistis? Knyga gali sudominti humanitarinių ir socialinių mokslų, kultūros ir meno srities atstovus, taip pat visus besidominčius kolektyviniais vaizdiniais.

LAISVAI PRIEINAMOS KNYGOS INTERNETE

[Rimvydas Laužikas, Darius Jokubaitis, Tadas Žižiūnas, Tadas. Skaitmeninių technologijų raštingumas, medijų turinio kritiškumas ir saugumas internete](#) – knygoje pristatoma propagandos teorija, aiškinama, kaip netapti informacijos manipuliavimo aukomis, kaip pasirinkti ir vertinti skirtingais kanalais pasiekiančią informaciją bei nustatyti informacijos šaltinio patikimumą.

[Medijų irinformacinis raštingumas Lietuvoje: 2020 m. esamos situacijos analizė](#)

[Vaiva Šalaševičiūtė. Netikrų naujienų atpažinimo metodika](#) – visuomenei privalu žinoti, jog skelbiama informacija nebūtinai yra patikima ir kokybiška, būtina ugdyti visuomenės informacinį ir medijų raštingumą, bei kritinį mąstymą pasirenkant ir vertinant informacijos patikimumą. Kova su dezinformacija ir netikromis naujienomis turi būti kompleksiška, tai reiškia, kad su neteisinga informacija turi kovoti ne tik valstybinės organizacijos bei žiniasklaida, bet ir savarankiškai piliečiai, naudodami praktinę netikrų naujienų atpažinimo metodiką ir melagingos informacijos identifikavimo priemones.

[Gabriele Siegert, M. Bjørn Rimscha, Stephanie Grubenmann. Commercial Communication in the Digital Age : Information or Disinformation?](#) – knyga, skirta informacinio teisingumo temai, kelia klausimą, ar informacija turi būti prieinama visur ir visiems. Turinyje šios temos: reklamos kritika, informacija ir dezinformacija, komercinės informacijos apdorojimas skaitmeninėje aplinkoje, prekybos praktika ir vartotojų dezinformacija; dezinformacija per Žaliąją reklamą, teisiniai ir etiniai informacijos apie vartotoją rinkimo ir naudojimo aspektai ir t.t.

[Serena Giusti, Elisa Piras. Democracy and Fake News : Information Manipulation and Post-Truth Politics](#) – šioje knygoje nagrinėjami iššūkiai, kuriuos dezinformacija ir netikros naujienos kelia demokratijai iš daugiadalykės perspektyvos. Autoriai analizuoja ir interpretuoja, kaip technologijų ir socialinių tinklų naudojimas laipsniškai keičia informacinę visumą, griaua kai kuriuos demokratijos ramsčius.

[Jesper Strömbäck et al. Knowledge Resistance in High-Choice Information Environments](#) – turinyje šios temos: atsparumas visokeriopai informacijai, kas yra atsparumas žinioms, dezinformacija ir netikros naujienos, neinformuotas ar dezinformuotas, koncepcijos apžvalga.

LAISVAI PRIEINAMI STRAIPSNIAI INTERNETE

[Modesta Gaučaitė. Informacinis karas: kaip išsipainioti iš netikrų naujienų tinklo. Irt.lt](#)

[Alyt Damstra, Hajo G. Boomgaarden, Elena Broda, Elina Lindgren, Jesper Strömbäck, Yariv Tsfat, Rens Vliegthart. What Does Fake Look Like? A Review of the Literature on Intentional Deception in the News and on Social Media](#)

[Tomas Kačerauskas. Tiesos klausimas komunikacijoje](#)

[Joseph Kahne, Benjamin Bowyer. Can media literacy education increase digital engagement in politics?](#)

[Lance E. Mason. Media Literacy, Democracy, and the Challenge of Fake News](#)

[Tomas Mitkus, Vaida Nedzinskaitė-Mitkė. Propaganda kine – siekis manipuliuoti žiūrovų mintis ir širdis](#)

[Alvydas Noreika. Žiniasklaidos cenzūra ir savicenzūra: ko neįvertino tyrinėtojas](#)

[Giselle Rampersad, Turki Althiyabi. Fake news: Acceptance by demographics and culture on social media, Journal of Information](#)

[Toni G. L. A. van der Meer, Michael Hameleers. I Knew It, the World is Falling Apart! Combatting a Confirmatory Negativity Bias in Audiences' News Selection Through News Media Literacy Interventions](#)

[Giedrė Vaičekauskienė. Populistinė retorika kaip politinis pasirodymas internete](#)